

MỘT TRONG NHỮNG THÀNH TỰU ĐÁNG TỰ HẠO, ĐỒNG THỜI CŨNG THỂ HIỆN TRÁCH NHIỆM TIÊN PHONG CỦA ĐHQGHN TRONG VIỆC PHỤC VỤ CỘNG ĐỒNG LÀ TRIỂN KHAI HIỆU QUẢ CHƯƠNG TRÌNH "KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ PHỤC VỤ PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG VÙNG TÂY BẮC". NHÂN NGÀY THÀNH LẬP ĐHQGHN 10/12, BẢN TIN ĐHQGHN XIN ĐIỂM LẠI ĐÔI NÉT VỀ CHƯƠNG TRÌNH.

HÀNH TRÌNH

hiện thực hóa ước mơ
của đồng bào

Tây Bắc

▪ BẢO HÂN

An aerial photograph of a mountain valley in Vietnam, showcasing terraced rice fields. The terraces are arranged in neat, curved rows on steep slopes, creating a rhythmic pattern of green and brown. A winding road runs along the right side of the valley, and a river flows through the lower part of the scene. The background features misty, layered mountain ranges under a soft, hazy sky.

VỚI VAI TRÒ NÒNG CỐT TRONG HỆ THỐNG GIÁO DỤC ĐẠI HỌC, ĐỘI NGŪ CÁN BỘ KHOA HỌC ĐHQGHN LUÔN Ý THỨC TRÁCH NHIỆM TRONG VIỆC THAM GIA GIẢI QUYẾT NHỮNG BÀI TOÁN KHÓ CỦA ĐẤT NƯỚC, TRONG ĐÓ CÓ NHỮNG VẤN ĐỀ ĐANG ĐẶT RA CHO VÙNG TÂY BẮC. KIẾN TRÌ VỚI ĐỊNH HƯỚNG “KHOA HỌC VỊ NHÂN SINH”, CÁC Ý TƯỞNG KHOA HỌC ĐÃ ĐƯỢC HIỆN THỰC HÓA BẰNG CÁC SẢN PHẨM CỤ THỂ, CÓ TÍNH ỨNG DỤNG CAO.

TẤT CẢ VÌ ĐỒNG BÀO TÂY BẮC

Vùng Tây Bắc giàu có tiềm năng, với lợi thế phát triển nông, lâm nghiệp, thủy điện, khoáng sản, du lịch và kinh tế cửa khẩu. Đây không chỉ là vùng có nguồn tài nguyên thiên nhiên đa dạng mà còn là vùng có nguồn tài nguyên văn hóa - nhân văn phong phú, đặc biệt là kho tàng tri thức bản địa, di sản văn hóa vật thể và phi vật thể đặc sắc của đồng bào các dân tộc như Thái, Mường, H'mông, Dao, Tày, Nùng, ... Đây là địa bàn chiến lược có vị trí quan trọng về cả kinh tế - xã hội cũng như chính trị của cả nước.

Trong những năm qua, Đảng và Nhà nước luôn dành sự quan tâm đặc biệt cho đồng bào vùng Tây Bắc. Các chủ trương chính sách hỗ trợ, ưu đãi cho

các địa phương trong vùng đã góp phần chuyển dịch cơ cấu kinh tế - xã hội; đời sống đồng bào các dân tộc đã từng bước được cải thiện. Tuy nhiên, những kết quả đạt được chưa tương xứng với tiềm năng, thế mạnh và yêu cầu đặt ra của vùng. Tây Bắc là vùng có tỷ lệ hộ nghèo cao ở mức 18,2% năm 2014. Cơ cấu kinh tế chuyển dịch còn chậm, hiệu quả thấp, sức cạnh tranh còn hạn chế. Các điều kiện cho phát triển kinh tế - xã hội còn nhiều khó khăn.

Nhận thức rõ tầm quan trọng của địa bàn chiến lược này, nhằm góp phần xây dựng vùng Tây Bắc phát triển toàn diện và bền vững, Chính phủ đã đồng ý giao cho ĐHQGHN tổ chức triển khai Chương trình khoa học và công nghệ trọng điểm

cấp nhà nước giai đoạn 2013-2018 "Khoa học và công nghệ phục vụ phát triển bền vững vùng Tây Bắc" (gọi tắt là Chương trình Tây Bắc).

Ban Chủ nhiệm Chương trình Tây Bắc đã xác định quan điểm và nguyên tắc triển khai Chương trình là đảm bảo tính thiết thực, khả thi, hiệu quả và không trùng lặp; bám sát yêu cầu của Phó Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc đối với Chương trình Tây Bắc. Theo đó các sản phẩm nghiên cứu không được nặng tính hàn lâm, phải phù hợp với thực tế phát triển của từng địa phương và của vùng. Hiệu quả của Chương trình phải là hiệu quả chuyển giao, ứng dụng các kết quả nghiên cứu vào thực tiễn.

Với vai trò nòng cốt trong hệ thống

giáo dục đại học, đội ngũ cán bộ khoa học ĐHQGHN luôn ý thức trách nhiệm trong việc tham gia giải quyết những bài toán khó của đất nước, trong đó có những vấn đề đang đặt ra cho vùng Tây Bắc. Kiên trì với định hướng “khoa học vị nhân sinh”, các ý tưởng khoa học dần được hiện thực hóa bằng các sản phẩm cụ thể, có tính ứng dụng cao.

“ĐHQGHN quyết tâm thực hiện có hiệu quả Chương trình Tây Bắc bởi ý thức rõ trách nhiệm lớn lao của mình trước Đảng, Chính phủ, trước các tỉnh trong khu vực Tây Bắc, đặc biệt là tình cảm và trách nhiệm trước đồng bào các dân tộc vùng Tây Bắc”, đồng chí Phùng Xuân Nhạ - Giám đốc ĐHQGHN, Chủ nhiệm Chương trình Tây Bắc khẳng định.

NHỮNG KẾT QUẢ BAN ĐẦU

Là cơ sở đào tạo và nghiên cứu hàng đầu, nơi tập trung đông đảo nhất cả nước đội ngũ cán bộ khoa học trình độ cao, trong thời gian qua, ĐHQGHN đã thể hiện sự nghiêm túc và nỗ lực, cùng quyết tâm cao trong việc triển khai thành công các mục tiêu nghiên cứu của Chương trình.

Theo TS. Phạm Thu Phương - Chánh Văn phòng Chương trình Tây Bắc, ngay từ khi bắt đầu triển khai Chương trình, việc đề xuất và triển khai các nhiệm vụ khoa học và công nghệ thuộc Chương trình đã thu hút được sự quan tâm, đặt hàng và tham gia của các bộ, ngành, địa phương và nhà khoa học đến từ nhiều cơ quan nghiên cứu mạnh.

Đến nay, Chương trình đã tổ chức triển khai 20 đề tài (năm 2013, 2014), trong đó các đề tài triển khai từ năm 2013 tập trung vào việc xây dựng bộ cơ sở dữ liệu tích hợp liên ngành và rà soát, phân tích, đánh giá hệ thống chính sách và chương trình mục tiêu đang được triển khai ở Tây Bắc. Việc triển khai thực hiện các nhiệm vụ này có ý nghĩa quan trọng, cung cấp trực tiếp cái nhìn khách quan, sát thực về tính hiệu quả, những ưu điểm và bất cập của công tác quản lý, tổ chức triển khai các chính sách của Đảng, Nhà nước tại vùng Tây Bắc cho các cơ quan lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý ở Trung ương và địa phương. Các đề tài triển khai từ năm 2014 đã hướng tới giải quyết các vấn đề khoa học và công nghệ cụ thể, nhằm nâng cao năng suất, hiệu quả của các ngành kinh tế trọng yếu của Tây Bắc (chuỗi cung ứng sản phẩm nông lâm đặc sản xuất khẩu, phát triển dược liệu, du lịch, phát triển thị trường cho người nghèo,...) góp phần cải thiện các mô hình sinh kế của người dân và mô hình tổ chức sản xuất của các doanh nghiệp trong vùng. Chương trình cũng đặc biệt quan tâm nghiên cứu các vấn

đề cấp thiết về quốc phòng, an ninh, dân tộc, tôn giáo, tín ngưỡng như vấn đề người Mông, quan hệ tộc người vùng biên giới, liên kết quân dân trong xây dựng các tuyến đường cơ động quân sự các tỉnh biên giới.

Song song với việc tổ chức triển khai các đề tài, ĐHQGHN và các đơn vị chủ trì nhiệm vụ đã tích cực phối hợp với bộ, ngành và địa phương (Ban Chỉ đạo Tây Bắc, Ban Kinh tế Trung ương và UBND 14 tỉnh vùng Tây Bắc) trong việc

xác định và phối hợp triển khai một số nhiệm vụ theo yêu cầu thực tiễn của các địa phương thông qua các tọa đàm, hội thảo khoa học về các vấn đề trong phát triển bền vững của vùng như liên kết giao thông, du lịch, ứng dụng khoa học và công nghệ,... Đến nay, ĐHQGHN và một số địa phương vùng Tây Bắc (Lào Cai, Hòa Bình, Nghệ An,...) đã và đang triển khai các thỏa thuận hợp tác, theo đó ĐHQGHN sẽ hỗ trợ các địa phương về nghiên cứu, chuyển giao công nghệ

phục vụ phát triển kinh tế - xã hội; đề xuất các mô hình kinh tế, sinh kế; phát triển giáo dục - đào tạo và nguồn nhân lực,...

Ngoài ra, Ban Chủ nhiệm Chương trình luôn chú trọng việc tham gia và phối hợp của người dân địa phương với các nhà khoa học trong quá trình triển khai đề tài. Hiện nay tại Lào Cai, nhóm nghiên cứu phát triển dược liệu của Chương trình đã phối hợp với người dân trồng 9000 m² Tam thất tại huyện Si Ma Cai; phối hợp cùng cán bộ địa phương trồng thành công khoảng 4000 m² Đan sâm tại huyện Bắc Hà, dự kiến trong vụ tới cùng người dân ở đây mở rộng quy mô trồng cây Đan sâm lên khoảng 2 ha.

Sau hơn 2 năm triển khai, những kết quả

nghiên cứu bước đầu của Chương trình đã được chuyển giao. Các luận cứ khoa học và công nghệ được đưa vào góp ý dự thảo Báo cáo chính trị Đại hội Đảng bộ của 14 tỉnh vùng Tây Bắc. Một số kết quả nghiên cứu về dược liệu đã chuyển giao thành công cho doanh nghiệp và đang tiến hành thương mại hóa sản phẩm; các mô hình về du lịch sinh thái đang được xây dựng và khai thác tại Lào Cai và Hòa Bình; khung năng lực cán bộ lãnh đạo, quản lý được chuyển giao cho một số địa phương (Hà Giang, Sơn La,...).

Cùng với những kết quả trên, các đề tài thuộc Chương trình đã công bố nhiều công trình trên các tạp chí uy tín trong nước và quốc tế, đồng thời triển khai tích

cực hoạt động đào tạo bậc thạc sĩ và tiến sĩ.

... VỮNG BƯỚC CHẶNG ĐƯỜNG TIẾP

Phó Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc đánh giá cao ý nghĩa và những kết quả nghiên cứu ban đầu của ĐHQGHN.

"Tôi hoan nghênh tinh thần dám nghĩ, dám làm của ĐHQGHN, đây là tinh thần của cách mạng, của đổi mới. Các nhà khoa học của ĐHQGHN đã dám lao vào thực tế khó khăn để đưa lý thuyết, phương pháp khoa học ứng dụng vào thực tiễn, qua đó thể hiện được vai trò của khoa học và công nghệ đối với sự phát triển của đất nước", Phó Thủ tướng cho biết.

Đến nay, phản hồi của các địa phương về những đóng góp và các kết quả của ĐHQGHN trong quá trình triển khai Chương trình khá tích cực.

Theo Bí thư Tỉnh ủy Thanh Hóa Trịnh Văn Chiến, thông qua những ý kiến của các chuyên gia, nhà khoa học ĐHQGHN trong góp ý dự thảo Báo cáo chính trị Đại hội Đảng tỉnh Thanh Hóa, tỉnh đã tiếp thu các kiến thức thực tế cho quá trình phát triển bền vững và đưa ra các giải pháp quan trọng chuẩn bị cho phát triển kinh tế - xã hội trong 5 năm tới. Lãnh đạo tỉnh mong muốn có sự tham gia giúp đỡ của các chuyên gia, nhà khoa học ĐHQGHN trong phát triển khoa học công nghệ trên các lĩnh vực nông nghiệp, xây dựng, giao thông, đào tạo nhân lực từ đó góp phần tạo nên sự bứt phá trong thời gian tới...

Bí thư Tỉnh ủy Cao Bằng Nguyễn Hoàng Anh cho rằng, những nhận xét của các chuyên gia, nhà khoa học khá phù hợp với thực tiễn của địa phương. Các ý kiến đều góp ý trên cơ sở khoa học, gắn với những việc địa phương đang triển khai chứng tỏ các chuyên gia, nhà khoa học đã nghiên cứu kỹ lưỡng. Vai trò của các nhà khoa học nói chung, nhà khoa học ĐHQGHN nói riêng rất cần thiết cho phát triển địa phương. Các ý kiến góp ý của ĐHQGHN là kênh tư vấn hiệu quả vì chính các chuyên gia, nhà khoa học đang nghiên cứu, tham gia vào quá trình

phát triển kinh tế - xã hội trong vùng Tây Bắc. Những góp ý là khởi đầu mở ra hướng hợp tác xây dựng chương trình, dự án cụ thể, tạo hiệu quả tốt trong phát triển kinh tế - xã hội.

Trên cơ sở những kết quả đạt được, theo Giám đốc ĐHQGHN Phùng Xuân Nhạ, trong giai đoạn từ 2016 đến 2018, Chương trình sẽ tập trung đẩy mạnh việc triển khai nghiên cứu ứng dụng đưa các kết quả khoa học và công nghệ vào đời sống và sản xuất. Mặt

khác triển khai các dự án sản xuất thử nghiệm dựa trên kết quả các nghiên cứu cơ sở. Bên cạnh đó, Chương trình phải xây dựng được triết lý và mô hình phát triển; đề xuất quy hoạch tổng thể phát triển kinh tế xã hội theo hướng phát triển bền vững cho vùng Tây Bắc giai đoạn 2020-2025 và tầm nhìn 2030.

Đặc biệt, để tiếp tục triển khai hiệu quả Chương trình, ĐHQGHN tiếp tục duy trì phối hợp chặt chẽ với Ban Chỉ

đạo Tây Bắc, các bộ, ngành, các cơ quan khoa học và các địa phương trong vùng để tổ chức triển khai các nhiệm vụ của Chương trình theo đúng tinh thần thiết thực, khả thi, hiệu quả; các nhà khoa học tham gia chương trình cần nâng cao trách nhiệm, phát huy trí tuệ và tâm huyết để giải quyết hiệu quả các vấn đề thực tiễn của Tây Bắc.

Vùng Tây Bắc còn nhiều khó khăn, việc cải thiện cuộc sống người dân vẫn

cần sự chung sức lâu dài của nhà nước, nhà khoa học và người dân địa phương. ĐHQGHN tin tưởng rằng những kết quả khoa học và công nghệ từ Chương trình Tây Bắc sẽ đóng góp một phần tích cực trong hành trình hiện thực hóa ước mơ của đồng bào Tây Bắc, vì một Tây Bắc phát triển bền vững.